



STORTINGET

Innst. 299 S

(2017–2018)

Innstilling til Stortinget
frå transport- og kommunikasjonskomiteen

Prop. 72 S (2017–2018)

Innstilling frå transport- og kommunikasjonskomiteen om Utbygging og finansiering av E16 Egge-moen–Jevnaker–Olum i Buskerud og Oppland

Til Stortinget

Samandrag

Samferdselsdepartementet legger i proposisjonen fram forslag om utbygging og finansiering av E16 på strekningen Eggemoen–Jevnaker–Olum i Buskerud og Oppland.

Den aktuelle strekningen er en del av vest–øst–forbindelsen E16 Bergen–Gävle. Vegen fungerer både som lokalveg og som hovedvegforbindelse mellom Gardermoen / Oslo nord og Buskerud med forbindelser vidare til både Sørlandet og Vestlandet.

Det legges vekt på å utvikle denne delen av E16 som en ytre ring nord for Oslo og dermed bidra til avlastning av det sterkt trafikkerte vegnettet i det sentrale Osloområdet.

Prosjektet vil føre gjennomgangstrafikken utenom Jevnaker sentrum og nærliggende boligområder. I tillegg bedres forholdene for gang- og sykkeltrafikken. Målet med utbyggingen er å oppnå tilfredsstillende standard både med hensyn til trafikkikkerhet, miljø og trafikkavvikling.

Finansieringen er basert på statlige midler og bompenger. Det legges opp til anleggsstart i løpet av 2018, og prosjektet ventes åpnet for trafikk i 2021. Arbeidene med lokalvegnettet ventes ferdigstilt i 2022.

Dagens veg er smal og svingete med til dels dårlig geometri og bæreevne. Vegbredden varierer mellom 6

og 7,5 meter, og på deler av strekningen er E16 det eneste tilbudet for gående og syklende.

På strekningen Buskerud grense–Olum har det i perioden 2005–2015 skjedd 64 ulykker med personskade. I disse ulykkene er én person drept, seks personer er alvorlig skadd og 79 personer lettere skadd.

Prosjektet omfatter bygging av 12,5 km tofelts veg med en vegbredde på 12,5 m og fartsgrense 90 km/t. Vegen bygges med midtrekkverk og strekninger med forbikjøringsfelt i én eller begge retninger. Vegen vil ligge i ny trasé med unntak av på et kort parti ved påkoblingen til eksisterende veg på Olum. Det skal bygges bruer for kryssing av Randelva og Svenåa. Videre skal det bygges to planskilte kryss. Tilkoblingen til eksisterende E16 ved Eggemoen skjer i en midlertidig rundkjøring i påvente av vidare utbygging til Nymoen.

Det er lagt til grunn 80 mill. kroner til tiltak på eksisterende E16, som får ny funksjon som lokalveg. Tiltakene vil bidra til en mer trafikkikker veg.

Reguleringsplan for E16 på hele strekningen Eggemoen–Olum, inkl. tilknytning til Jevnaker sentrum og tiltak på eksisterende E16, ble vedtatt i mars 2015.

Det er gjennomført ekstern kvalitetssikring (KS2). Kvalitetssikringen har omfattet prosjektstyringsunderlag, kostnadsoverslag og trafikkgrunnlag.

Styringsramme er satt til 2 554 mill. 2016-kroner og kostnadsrammen til 2 850 mill. 2016-kroner. Omregnet til 2018-prisnivå blir styringsrammen 2 700 mill. kroner og kostnadsrammen 3 010 mill. kroner.

Prosjektets samfunnsøkonomiske netto nytte er beregnet til -2 072 mill. 2017-kroner. Netto nytte over totale kostnader er beregnet til -0,62. Netto nytte per budsjettkrone er beregnet til -0,96.

Uten bompenger er det beregnet at netto nytte og netto nytte over totale kostnader er hhv. -2 016 mill.

2017-kroner og -0,59. Netto nytte per budsjettkrone er uten bompenger beregnet til -0,67.

Ved finansiering uten bompenger fører prosjektet til en reduksjon av CO₂-utslippene på 3 900 tonn i åpningsåret. Ved finansiering med bompenger er reduksjonen i CO₂-utslippene beregnet til 24 200 tonn i åpningsåret.

I proposisjonens kapittel 3 omtales den lokalpolitiske behandlingen.

I kapittel 4 omtales trafikkgrunnlaget.

Utbyggingen av E16 Eggemoen–Jevnaker–Olum er forutsatt finansiert med statlige midler og bompenger. Den statlige andelen utgjør 42 pst.

Det er lagt til grunn 1 130 mill. 2018-kroner i statlige midler til prosjektet i perioden 2018–2023. Gjennom behandlingen av Prop. 1 S (2017–2018) er det bevilget 50 mill. kroner til prosjektet i 2018.

Finansieringen av prosjektet med bompenger er basert på etterskuddsinnkreving i fire bomsnitt i Jevnaker kommune.

Med utgangspunkt i at prosjektet skal være nedbetalt i løpet av 15 år etter trafikkåpning, er det beregnet at gjennomsnittlig inntekt per passering må være på 60 kroner på ny E16 og 21 kroner på eksisterende E16 og fv. 241. Det er lagt til grunn at takstgruppe 2 (kjøretøy med tillatt totalvekt over 3 500 kg med unntak av kjøretøy i kjøretøygruppe M1) skal betale 2,5 ganger taksten for takstgruppe 1 (kjøretøy med tillatt totalvekt til og med 3 500 kg og kjøretøy i kjøretøygruppe M1).

Oppland og Buskerud fylkeskommuner har stilt garanti ved selvskyldnerkausjon for et maksimalt låneopptak på 2 355 mill. kroner, jf. proposisjonens kapittel 3. Det samlede garantibeløpet er fordelt med 1 980 mill. kroner på Oppland fylkeskommune og 375 mill. kroner på Buskerud fylkeskommune.

Merknader frå komiteen

Komiteen, medlemene frå Arbeidarpartiet, Øystein Langholm Hansen, Kirsti Leirtrø, Sverre Myrli og Ingalill Olsen, frå Høgre, Solveig Sundbø Abrahamsen, Jonny Finstad, Nils Aage Jegstad og leiaren Helge Orten, frå Framstegspartiet, Tor André Johnsen, Morten Stordalen og Bengt Rune Strifeldt, frå Senterpartiet, Siv Mossleth og Ivar Odnos, frå Sosialistisk Venstreparti, Arne Nævra, og frå Venstre, Jon Gunnes, syner til at parsellen Eggemoen–Jevnaker–Olum er ein del av den viktige øst-vest-forbindelsen E16 Bergen–Gävle i Sverige via Gardermoen. Veggen fungerer både som lokalveg og som hovudvegforbindelse mellom Gardermoen / Oslo nord og Buskerud med forbindelsar vidare til både Sørlandet og Vestlandet.

Denne delen av E16 kan utviklast som ein ytre ring nord for Oslo og gje avlastning av det sterkt trafikkerte vegnettet i det sentrale Osloområdet. Utbygginga kan også bidra til viktig utvikling for den felles bu- og arbeidsmarknadsregionen Ringerike–Jevnaker.

Komiteen meiner at prosjektet vil ta bort mykje av gjennomgangstrafikken gjennom Jevnaker sentrum og dei omliggande bustadområdene. I tillegg betrast forholda for gang- og sykkeltrafikken. Målet med utbygginga er å få tilfredstillande standard på vegen både med hensyn til trafikkikkerhet, miljø og trafikkavvikling.

Finansieringa er basert på statlege midlar og bompengar. Prosjektet er bl.a. omtalt i Meld. St. 33 (2016–2017) Nasjonal transportplan 2018–2029, side 278, og Prop. 1 S (2017–2018), side 111–112. Det vert lagt opp til anleggsstart i løpet av 2018, og ein ventar at prosjektet er opent for trafikk i 2021. Arbeida med lokalvegnettet er venta ferdigstilt i 2022.

Komiteen konstaterer at dagens veg framstår som smal og svingete og med til dels dårleg geometri og bæreevne. Vegbredda varierer mellom 6 og 7,5 meter, og på delar av strekninga er E16 det einaste tilbodet for gåande og syklende.

Komiteen merkar seg at det i perioden 2005–2015 har skjedd 64 ulykker med personskaade på strekninga. I desse ulykkene er ein person omkome, seks personar alvorleg skadd og 79 personar lettare skadd.

Prosjektet omfattar bygging av 12,5 km tofelts veg med ei vegbredde på 12,5 m og fartsgrense 90 km/t. Veggen skal byggast med midtrekkverk og strekninger med forbikjøringsfelt i ein eller baa retningar. Veggen vil ligge i ny trasé med unntak av eit lite parti ved påkoblinga til eksisterande veg på Olum.

Komiteen merkar seg at det har vore usemje lokalt om bompengetakstar og bomsnitt, men at det nå er tilslutning både lokalt og regionalt om forslaget som ligg i proposisjonen. I tråd med Prop. 1 S Tillegg 2 (2015–2016) er det lagt til grunn 20 pst. rabatt for kjøretøy i takstgruppe 1 med godkjent brikke og brikkeavtale og at kjøretøy i takstgruppe 2 ikkje får rabatt. For takstgruppe 1 er det lagt til grunn felles timesregel og månadleg passeringstak på 40 passeringar i bomsnitta 2, 3 og 4. Passeringstak og timesregel gjeld ikkje i bomsnitt 1 på ny E16. Det er i berekningane lagt til grunn 15 pst. fritakspasseringar for takstgruppe 1. Dette inkluderer bl.a. nullutsleppskjøretøy.

Det er føreset at takstane blir justert i samsvar med prisutviklinga. I tråd med føresetnadane i Prop. 1 S (2016–2017) vil berekna gjennomsnittstakst bli brukt som grunnlag for justeringar av takstane. Før innkrevjinga startar, vil gjennomsnittstaksten bli vurdert ut frå kjende faktorar som låneopptak, faktisk lånerente og utbyggingskostnad. Forslag til justeringar av takstane som fylgje av denne gjennomgangen føreset tilslutning frå fylkeskommunane som garantistar.

Komiteen legger til grunn at bompengetakstene kan settes lavere, basert på markedsrente eller binding av renten, slik at det kommer bilistene til gode. Komiteen mener dette er en mulighet fylkeskommuner og kommuner kan gjøre seg nytte av dersom det er et lokalt ønske om det.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti har registrert at dette vegprosjektet har en lang historie, og at debattene har gått fram og tilbake lokalt om alternative traséer og bomplasseringer. Alternativet som til slutt er valgt, er etter dette medlems syn et akseptabelt kompromiss mellom nedbygging av natur og en god veiløsning, der avlastning av Jevnaker sentrum er en vesentlig del. Dette medlem forutsetter imidlertid at det er iverksatt gode ordninger for erstatningsjord til gårdbrukere som er rammet. I slike utbyggingssaker bør, etter dette medlems syn, dyrka mark erstattes med nydyrking i forholdet 2:1, dvs. at dobbelt så mye nydyrking erstatter den nedbygde jorda.

Dette medlem er spesielt glad for at en ulykkesbelastet veistrekning med lav standard nå blir en langt sikrere vei.

Dette medlem er fornøyd med at det settes av midler til opprusting av den gamle veien, ikke minst for syklende og gående. Dette medlem forutsetter at

disponeringen av midlene til den gamle veien ikke prioriteres slik at miljøgater og gang- og sykkelveier prioriteres ned.

Tilråding frå komiteen

Tilrådinga frå komiteen vert fremja av ein samla komité.

Komiteen har elles ingen merknader, viser til proposisjonen og rår Stortinget til å gjere følgjande

vedtak:

1. Samferdselsdepartementet får fullmakt til å gjennomføre prosjektet E16 Eggemoen–Jevnaker–Olum innenfor en kostnadsramme på 3 010 mill. 2018-kroner.
2. Stortinget samtykker i at bompengeselskapet får tilatelse til å ta opp lån og kreve inn bompenger til delvis bompengefinansiering av utbyggingen av E16 Eggemoen–Jevnaker–Olum i Buskerud og Oppland. Vilkårene framgår av Prop. 72 S (2017–2018).
3. Samferdselsdepartementet får fullmakt til å inngå avtale med bompengeselskapet og fastsette nærmere regler for finansieringsordningen.

Oslo, i transport- og kommunikasjonskomiteen, den 22. mai 2018

Helge Orten

leiar

Ivar Odnes

ordførar

